

Innhold

1 Innledning..... 3

2 Indikatorsett..... 4

 2.1 Bærekraft og klima i kåringen 5

3 Utviklingen i fylkene 7

 3.1 Næringslivet 8

 3.2 Arbeidsmarkedet..... 9

 3.3 Demografi 10

 3.4 Kompetansenivået..... 11

 3.5 Kommuneøkonomien..... 12

4 Kommuner 14

 4.1 Næringslivet 15

 4.2 Arbeidsmarkedet..... 16

 4.3 Demografi 17

 4.4 Kompetansenivået..... 19

 4.5 Kommuneøkonomien..... 20

 4.6 Endringer i kommunenes rangeringer over tid 22

Vedlegg 1. Beregningsmetode og datagrunnlag..... 26

 V1.1 Sammenlignbarhet med tidligere kåringer..... 26

 V1.2 Beregningsmetode..... 26

Innledning

Kommune-NM er en årlig rangering av de økonomiske prestasjonene og rammebetingelsene for næringslivet i norske kommuner. Kommune-NM 2025 dekker fem temaområder: **Næringsliv, arbeidsmarked, demografi, kompetanse og kommuneøkonomi**. Kommune-NM er utelukkende basert på kvantitative data, hentet fra offisielle statistikker. Årets kåring baseres på tall for 2024. Kommune-NM omfatter også tidsserier tilbake til 2018, slik at det er mulig å analysere utvikling over tid på de ulike områdene.

Kommune-NM måler kommunenes økonomiske bærekraft og potensiale for vekst. Slik sett kan en si at kåringen også måler attraktivitet for næringslivet. Kommune-NM måler ikke politikk eller næringsvennlighet direkte. Kommuner som rangeres høyt i Kommune-NM har gjerne høy yrkesdeltakelse, høy andel private jobber, en ung og kompetent arbeidsstyrke, høy næringsvariasjon og god kommuneøkonomi.

Sola rangeres høyest i årets kåring, og foran Oslo. Deretter følger Bærum og Trondheim. Kommuner som rangeres høyest er typisk større by-, tettsteds, utdannings- og høyteknologikommuner, eller kommuner med betydelig innslag av industri, oppdrettsnæring og energiproduksjon, i tillegg til enkelte reiselivskommuner. Hovedtyngden av de lavest rangerte kommunene er distriktskommuner preget av fraflytting og aldring.

At en kommune eller et fylke kommer dårligere ut i rangeringen, betyr ikke nødvendigvis at utviklingen innenfor kommunen/fylket har vært negativ, men kan komme av at andre har hatt mer positiv utvikling over tid. I Kommune-NM indekserer vi utviklingen innenfor hver indikator både over tid og mellom kommuner. Dette gjør det mulig å se på utvikling i en kommune eller et fylke over tid, uavhengig av rangering.

2. Indikatorsettet

Indikatorsettet består av 20 enkeltindikatorer som er samlet under fem områdeindikatorer. Datagrunnlaget er basert på offisielle statistikker fra Statistisk sentralbyrå og Nav.

OMRÅDE	ENKELTINDIKATORER
NÆRINGSLIV	Næringsvariasjon: Målt ved 1 minus summen av kvadrerte næringsandeler (+)
	Inntektsnivå: Gjennomsnittlig bruttoinntekt per person 17 år og over, 2024-kroner* (+)
	Privat sysselsetting: Sysselsatte i privat sektor som andel av totalt antall sysselsatte, prosent (+)
	Kommunens kjøp av private tjenester: Kommunens kjøp av tjenester fra private i prosent av brutto driftsutgifter (+)
	Eiendomsskatt fra næringseiendom i gjennomsnitt per sysselsatt: Skatt på annen eiendom per sysselsatt etter arbeidssted, 2024-kroner (-)
ARBEIDSMARKED	Sysse l set ti ngs an del etter arbeidssted: Sysselsatte personer etter arbeidssted i prosent av befolkningen 15-74 år (+)
	Sysse l set ti ngs an del etter bosted: Sysselsatte personer etter bosted i prosent av befolkningen 15-74 år (+)
	Uføre: Uførepensjonister 18-67 år i prosent av befolkningen 18-66 år (-)
	Arbeidsledige: Registrerte ledige i prosent av arbeidsstyrken (-)
	Sykefravær: Tapte dagsverk på grunn av egen sykdom i prosent av avtalte dagsverk (-)
DEMOGRAFI	Befolkningsvekst: Gjennomsnittlig årlig vekst i befolkningen over tre år. Prosent (+)
	Unge i forhold til eldre i arbeidsstyrken: Innbyggere 26-35 år som andel av innbyggere 56-65 år. Prosent (+)
	Netto innflytting: Netto innflytting mellom kommunene i prosent av befolkningen (+)
KOMPETANSE	Sysselsatte med minst fire års høyere utdanning: Sysselsatte med utdanning på universitets- og høyskolenivå over 4 år etter arbeidssted i prosent av alle sysselsatte etter arbeidssted i kommunen (+)
	Sysselsatte med bestått fagprøve: Sysselsatte med beståtte fagprøver som høyeste utdanningsnivå i prosent av alle sysselsatte etter arbeidssted i kommunen (+)
	Sysselsatte med teknisk og naturvitenskapelig utdanning (opptil 4 år): Sysselsatte med 1-4 års høyere utdanning innen naturvitenskapelige, håndverks- og tekniske fag i prosent av alle sysselsatte etter arbeidssted i kommunen (+)
KOMMUNE-ØKONOMI	Kommunale administrasjonsutgifter: Kommunale administrasjonsutgifter: Kommunens netto driftsutgifter til administrasjon per innbygger, 2024-kroner (-)
	Resultatgrad: Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter (+)
	Økonomisk handlingsrom: Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter (+)
	Aldring: Befolkningen over 80 år i prosent av befolkningen i 15-74 år 20 år frem i tid (-)

(+) angir høyere rangering ved høyere verdi, og (-) angir høyere rangering ved lavere verdi
* Tallgrunnlaget er fra 2023

Fra og med 2024 er Haram kommune skilt ut fra Ålesund kommune. Haram kommune er derfor inkludert i årets kåring, men er utelatt i de historiske tallene på grunn av brudd i tidsseriene.

Regionreformen, også med effekt fra 2024, har økt antallet fylker fra 11 til 15. De historiske seriene er beregnet med dagens fylkesstruktur. Fylkesresultatene i Kommune-NM er summen av resultatene i kommunene tilhørende de respektive fylkene.

I totalrangeringen er hver enkeltindikator gitt lik vekt. For hver indikator rangeres kommunene fra 1 for høyest score til 357 for lavest score. Tilsvarende rangeres fylkene fra 1 til 15. Beregningsmetoden er beskrevet nærmere i et vedlegg til denne rapporten.

Områdeindikatoren for **næringsliv** uttrykker vekstkraften i privat næringsliv og omfatter fem enkeltindikatorer. Indikatoren for *næringslivsvariasjon* angir hvor robust næringslivet er med hensyn til spredning over flere næringer. En høy verdi indikerer at næringslivet har flere bein å stå på, mens kommuner med ensidig næringsliv er sårbare for enkeltnæringers markedsutvikling. *Inntektsnivå* inngår som en indikator for den private kjøpekraften i kommunen, og *privat sysselsetting* indikerer omfanget av privat næringsliv. *Kommunenes kjøp av private tjenester* er en indikator på kommunesektorens privatisering og bruk av næringslivets tilbud. *Eiendomsskatt* på næringseiendom indikerer denne skattleggingens belastning for næringslivet.

Høy deltakelse i arbeidslivet er viktig for vekst og verdiskaping. Områdeindikatoren for **arbeidsmarked** dekker *sykefravær*, *uføreandel*, *arbeidsledighet* og *sysselsettingsandel både etter bosted og etter arbeidssted*, der de tre første teller negativt. Samlet uttrykker disse indikatorene ulike sider ved tilgang på, og bruk av arbeidskraft.

Områdeindikatoren for **demografi** er basert på befolkningsvekst og nettoinnflytting mellom kommunene. Høy vekst i befolkningen kan indikere attraktive arbeidsmarkeder og forventninger om vekst i næringslivet. Videre uttrykker *unge i forhold til eldre* forskjeller i graden av aldring i arbeidsstokken mellom kommunene.

Høy grad av utdannet arbeidskraft er viktige faktorer for kvaliteten i det kommunale tjenestetilbudet og for næringslivets konkurranseevne. Områdeindikatoren for **kompetanse** viser kompetansenivået i kommunene både med hensyn til høyere utdanning, *minst fire års høyere utdanning og teknisk og naturvitenskapelig utdanning*, og tilbudet av arbeidskraft med *fagprøver*.

Områdeindikatoren for **kommuneøkonomi** gjengir ulike sider ved kommunesektorens økonomiske robusthet. *Administrasjonsutgifter* måler belastningen av netto driftsutgifter til administrasjon per innbygger, og lavere utgifter indikerer mer effektiv drift. Høy resultatgrad, målt som netto driftsresultat i forhold til brutto driftsinntekter, og store disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter, indikerer god økonomistyring og økonomisk handlingsrom. *Aldring*, som måler andelen av befolkningen over 80 år 20 år fram i tid, indikerer den framtidige økonomiske belastningen av eldrebølgen.

2.1. Bærekraft og klima i kåringen

Klimautfordringene er et av de viktigste problemene verden må løse. Dette krever dramatiske reduksjoner i klimagassutslippene på global basis innen midten av dette århundret. Norge er kjent som en energinasjon, der en betydelig del av verdiskapingen og eksporten er knyttet til energi og energi-intensive produkter. Overgangen til et lavutslippssamfunn og realiseringen av det grønne skiftet innebærer en omfattende omstilling og omlegging av energiproduksjonen, og skaper større etterspørsel etter fornybare energikilder. Dette skaper både muligheter for ny næringsutvikling, samtidig som det også kan være utfordrende for enkelte kommuner og lokalmiljøer som er sterkt avhengige av næringer som må omstilles til produksjon med lavere utslipp.

Økende ekstremvær, økte nedbørmengder og økt risiko for skred er en realitet, og næringslivet ser allerede negative konsekvenser av klimaendringer, også på lokalt nivå. Kommunene står overfor økte kostnader for sikringstiltak, som kan legge press på kommuneøkonomien og ofte krever ny kompetanse og ressurser til kartlegging. Noen områder forventes å bli ubeboelige på grunn av økt risiko for flom og ras, og vil medføre problemer og kostnader for kommuner, innbyggere og næringsliv.

Bærekraft og klima er områder som vil påvirke de lokale rammebetingelsene for næringslivet i Norge, og det vil variere geografisk hvordan næringslivet ulike steder vil rammes. Norsk klimamonitor, som er en klimarangering av norske kommuner sammenstilt av Noradapt, viser at det varierer både hvor mye kommunene vil rammes av klimaendringene og hvor mye de responderer for å håndtere klimaendringene. Rangeringen ser først og fremst på eksponering for fysisk klimarisiko og kommunenes evne til å håndtere denne. Noradapt viser til at kommunene som både påvirkes mest og responderer mest på klimaendringer i større grad er de store og mer sentrale kommunene, mens kommunene som er mest påvirket og responderer minst er små og mindre sentrale kommuner. Det er en tendens til at kommunene som presterer dårligere i Kommune-NM, som i stor grad er små og mindre sentrale, også er de som både påvirkes mer, og responderer mindre på klimaendringene. Årsaken til denne tendensen er trolig at mange små kommuner har mindre ressurser tilgjengelig for å gjennomføre tiltak for klimatilpasning.

Klima og bærekraft er et område som på sikt er aktuelt som en egen dimensjon å måle kommunene langs også i Kommune-NM. Tilgangen på klima- og bærekraftsdata på kommunalt nivå er imidlertid fortsatt relativt ufullstendig. Det er ønskelig at målevariablene er tilgjengelige for alle kommuner, helst for flere år tilbake. Videre er det utfordrende å knytte utslipp og forurensning som foregår lokalt ett sted, til kun en enkelt kommune. Et eksempel er et søppelforbrenningsanlegg i én kommune, som tar imot avfall fra flere kommuner, det samme gjelder kommuner med havneanløp, som også benyttes av innbyggere og næringsliv i andre kommuner.

3. Utviklingen i fylkene

Kommune-NM er først og fremst en rangering av vekstkraft i kommunene. For å kunne sammenligne landsdelene i stort gjøres det likevel også en sammenstilling av aggregerte tall på fylkesnivå. Resultatene i fylkene er derfor de sammenlagte resultatene for kommunene i fylket. Det innebærer at økonomiske nøkkeltallstørrelser for fylkeskommunene ikke er inkludert, foruten for Oslo kommune hvor det ikke gjøres noe skille mellom kommunale og fylkeskommunale regnskapsstørrelser. Oslo, Rogaland og Akershus rangeres høyest av fylkene i årets kåring. Oslo ligger på topp i områdeindikatorene for næringsliv og arbeidsmarked, mens Rogaland gjør det best i områdeindikatoren for kommuneøkonomi. For områdeindikatoren demografi gjør Akershus det best i årets kåring, mens Trøndelag gjør det best på kompetanse.

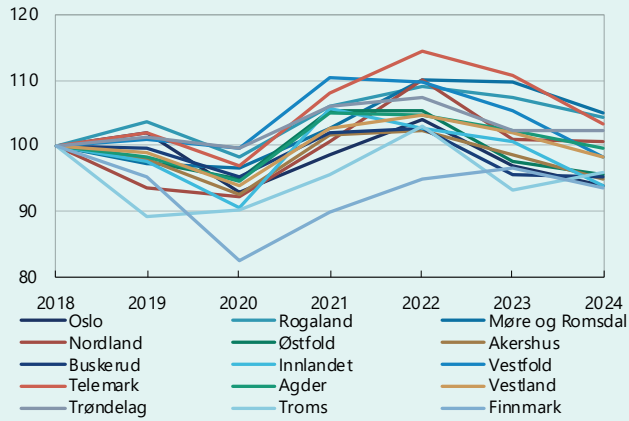
Rogaland er nest best på arbeidsmarked og kompetanse og på tredje plass i kategoriene næringsliv og demografi. Rogaland har sammen med Oslo landets laveste sykefravær. Videre har Rogaland landets nest høyeste sysselsettingsandeler. Kommuneøkonomien i Rogalandskommunene er i gjennomsnitt god, med en relativt ung befolkning, sterk resultatgrad og store disposisjonsfond. Akershus har tatt andreplassen på kommuneøkonomi og næringsliv i år, med høyt inntektsnivå, stor andel kommunale kjøp av private tjenester og lav eiendomsskatt på næringseiendom. Samtidig kommer Akershus svakere ut på næringslivsvariasjon. Innenfor kompetanse kommer Akershus på 10. plass. Til tross for landets nest høyeste andel sysselsatte med høyere utdanning, er andelen med bestått fagprøve nest lavest.

	TOTALT	Næringsliv	Arbeids- marked	Demografi	Kompetanse	Kommuneøkonomi
Oslo	1	1	1	2	3	3
Rogaland	2	3	2	3	2	1
Akershus	3	2	4	1	10	2
Vestland	4	4	3	8	4	9
Trøndelag	5	8	7	5	1	4
Buskerud	6	7	8	7	7	7
Vestfold	7	5	12	9	8	5
Møre og Romsdal	8	6	5	10	9	12
Agder	9	10	13	6	5	6
Troms	10	13	6	11	13	13
Østfold	11	9	15	4	11	8
Telemark	12	14	14	12	6	10
Innlandet	13	12	11	13	15	11
Nordland	14	11	10	14	12	14
Finnmark	15	15	9	15	14	15

Figuren under viser utviklingen i totalindikatoren for fylkene fra 2018 til 2024. Dette er normerte gjennomsnittsverdier for alle 20 indikatorene i kåringen. Grafen forteller om indikatorene i kåringen samlet sett har utviklet seg positivt eller negativt i perioden.

Gjennomsnitt alle indikatorer

2018=100

Kilde: Kommune-NM 2025 | NHO

I både 2020 og 2021 er tallene preget av koronakrisen. Alle fylker fikk økt arbeidsledighet, økt sykefravær og redusert sysselsettingsandel fra 2019 til 2020. Andelen sysselsatte i privat sektor ble også redusert i samtlige fylker. I 2021 og 2022 var det fremgang på totalindikatoren, i stor grad som følge av gjeninnhenting etter pandemien. De to siste årene har imidlertid utviklingen snudd, og flertallet av fylkene hadde tilbakegang både i 2023 og 2024.

Den største tilbakegangen i 2024 ser vi på områdene kommuneøkonomi og arbeidsmarked. Kommunenes resultatgrad har samlet sett svekket seg i 11 av 15 fylker, og kommunenes disposisjonsfond har svekket seg i alle fylkene.

Arbeidsledigheten har økt i 12 av 15 fylker. I Rogaland og Vestfold var ledigheten uendret, mens i Troms falt den 0,1 prosentpoeng. I Kommune-NM måler vi arbeidsledigheten i november hvert år. På landsbasis var den registrerte ledighetsraten 2,0 prosent i november 2024. Til sammenligning var raten 1,9 prosent i 2023.

Sykefraværet har økt noe i 12 av 15 fylker fra 2023 til 2024, mens i de resterende har det vært uendret. Sett over de tre siste årene har sykefraværet økt i alle fylkene. På landsbasis var sykefraværet 5,8 prosent i 2024, mot 5,6 prosent i 2023.

Høy kostnadsvekst, økte renter og svakere skatteinntekter har påvirket kommuneøkonomien negativt de to siste årene. Den gjennomsnittlige resultatgraden, målt som netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter i landet som helhet var -0,4 prosent i 2024. I 2022 var den 3 prosent. I hele 10 av 15 fylker er kommunenes gjennomsnittlige resultatgrad negativ i 2024. Til sammenligning var det i 2021 og 2022 ingen fylker som hadde negativ resultatgrad i gjennomsnitt for kommunene. I tillegg har kommunenes disposisjonsfond falt i alle fylkene.

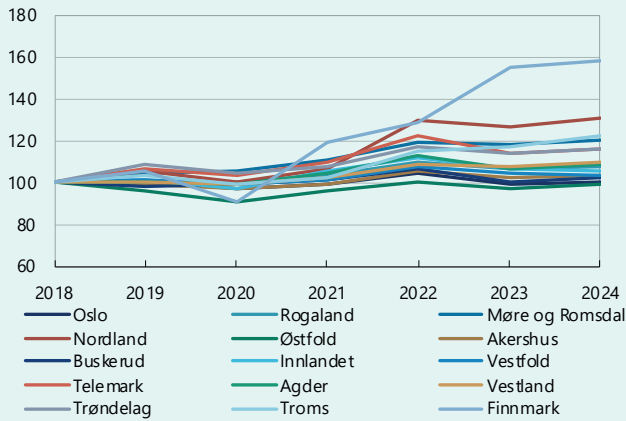
3.1. Næringslivet

Et næringsliv med god lønnsomhet vil tiltrekke seg høykompetent arbeidskraft og legge grunnlag for vekst og utvikling. Økt grad av sentralisering forsterker effektene og bidrar til at utviklingen ofte skjer i sammenheng med store byer og regioner der det allerede er aktivitet. Næringslivsområdet måler næringsvariasjon, kjøpekraft i befolkningen, andel sysselsatte i privat sektor, kommunens kjøp av private tjenester og eiendomsskatt på næringseiendom.

Oslo, Akershus og Rogaland kommer best ut på næringslivsindikatorene. Nederst på næringslivsområdet er Troms, Telemark og Finnmark. Finnmark og Telemark har relativt høy eiendomsskatt, mens alle tre har relativt lav andel privat sysselsetting og kommunene i disse fylkene kjøper færre tjenester fra næringslivet. Telemark har relativt lavt brutto inntektsnivå i befolkningen. Figuren under viser utviklingen over tid. Utviklingen er ganske flat fra fjoråret for alle fylkene.

Næringsliv

2018=100

Kilde: Kommune-NM 2025 | NHO

Andelen **sysselsatte i privat sektor** gikk ned i et flertall av fylkene fra 2023 til 2024. På landsbasis falt andelen fra 68,8 prosent i 2023 til 68,3 i 2024. Det er relativt stor variasjon mellom fylkene innenfor andelen privat sysselsetting, fra Oslo på topp med 74,8 prosent av sysselsatte i privat sektor, til Troms med 56,6 prosent.

Kjøpekraften er målt ved **bruttoinntekt per innbygger**. Det foreligger ikke tall for 2024 i skrivende stund, derfor benyttes tall fra år t-1 i beregningsgrunnlaget for denne indikatoren. Det vil si at det er bruttoinntektstall i 2023 som ligger til grunn for kåringen i år. Kjøpekraften økte i 11 av 15 fylker fra 2022 til 2023. Inntektsnivået per innbygger er klart høyest i Oslo på 691 300 kroner¹, fulgt av Akershus og Rogaland. Et høykompetent næringsliv som etterspør spesialisert arbeidskraft er en driver, mens sysselsettingsandelen også vil påvirke resultatet, ettersom gjennomsnittet beregnes ut fra gjennomsnittlig bruttoinntekt per person over 17 år. Innlandet kommer lavest ut med gjennomsnittsinntekter i befolkningen på 536 000 kroner.

Kommunenes kjøp av private tjenester (målt som andel av brutto driftsutgifter) er høyest i Oslo, fulgt av Akershus og Vestland. Denne indikatoren er svakest i Telemark, Innlandet og Nordland. Utviklingen i kommunale kjøp av private tjenester har vært positiv i samtlige fylker med unntak av Vestfold og Telemark.

¹ 2023-kroner

Eiendomsskatt på næringseiendom økte samlet sett i 2024. Det har trolig sammenheng med en presset kommuneøkonomi. Utviklingen har vært blandet mellom fylkene. Størst var økningen i Oslo, mens reduksjonen var størst i Agder. Fylket med høyest eiendomsskatt i 2024 var Finnmark. Lavest var Vestfold, der ingen av kommunene har hatt eiendomsskatt på næringseiendom siden Holmestrand avviklet sin fra og med 2018.

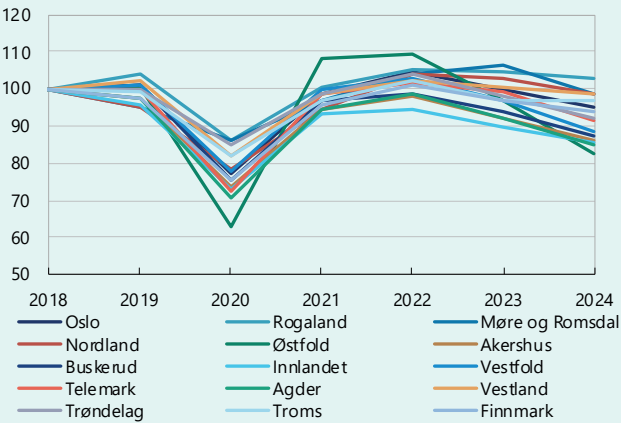
3.2. Arbeidsmarkedet

Høy arbeidsdeltakelse er en forutsetning for den norske velferdsmodellen. Flere arbeidstimer vil øke verdiskapingen og skattegrunnlaget, øke inntektene for den enkelte og samtidig redusere fellesskapets utgifter til passive ytelser. Tilgang til arbeidstakere med nok og rett kompetanse er en forutsetning for vekst og utvikling av næringslivet og derigjennom sysselsetting. Områdeindikatoren for arbeidsmarked dekker sysselsettingsandel etter arbeidssted og etter bosted, (lavt) sykefravær, (lav) uføreandel og (lav) arbeidsledighet, som alle gir uttrykk for positive trekk ved aktiviteten i arbeidsmarkedet.

Oslo rangerer høyest på fylkeslisten på arbeidsmarkedsområdet, etterfulgt av Rogaland og Vestland. Oslo havner øverst på listen i denne kategorien til tross for at dette var fylket med nest høyest arbeidsledighet i 2024 (på måletidspunktet november). Høyest arbeidsledighet hadde Østfold, lavest hadde Troms. Oslo har høyest sysselsettingsandel etter bosted. Oslo hadde også høyest sysselsettingsandel målt etter arbeidssted, fordi mange pendler inn til fylket, og samtidig også lavest sykefravær og lavest andel uføre av alle fylkene. Nederst i kategorien arbeidsmarked finner vi Østfold, Telemark og Agder. Østfold har, i tillegg til høyest arbeidsledighet, de laveste sysselsettingsandelene og høyest sykefravær. Agder hadde nest høyest andel uføre i landet i 2024 og samtidig lav sysselsettingsandel.

Samtlige fylker hadde negativ utvikling på arbeidsmarkedsområdet i 2024, med unntak av Troms hvor utviklingen var sidelengs. Utviklingen er drevet særlig av økt arbeidsledighet og høyere sykefravær.

Arbeidsmarked
2018=100

Kilde: Kommune-NM 2025 | NHO

På landsbasis økte **arbeidsledigheten** fra 1,9 prosent i november 2023 til 2,0 prosent i november 2024. Indikatoren omfatter registrerte helt ledige og fanger dermed ikke opp endringer i andelen delvis ledige. Indikatoren måler heller ikke arbeidsledige på tiltak.

Størst var økningen i Møre og Romsdal, Buskerud, Trøndelag og Finnmark, som alle hadde en økning i arbeidsledigheten på 0,3 prosentpoeng. Kun Troms hadde nedgang i arbeidsledigheten, med 0,1 prosentpoeng.

Sykefraværet, her målt ved legemeldt fravær, økte på landsbasis fra 2023 til 2024, fra 5,6 prosent til 5,8 prosent². I 2018 lå sykefraværet på 4,8 prosent og har økt hvert år siden. Denne utviklingen fortsatte i 2024, med økt eller uendret sykefravær i samtlige fylker.

Østfold har det høyeste sykefraværet på 6,7 prosent. Lavest var det i Oslo og Rogaland med 5,0 prosent.

Sysselsettingsandelen, her målt ved sysselsetting etter arbeidssted og bosted i årets fjerde kvartal, falt i de fleste fylkene fra 2023 til 2024.

Sysselsettingsveksten var størst i Troms, mens sysselsettingsandelen falt mest i Møre og Romsdal.

² Tapte dagsverk grunnet sykdom i prosent av avtalte dagsverk. Kun legemeldt fravær er tilgjengelig på kommunenivå, og brukes derfor her.

Sysselsettingsandelen er størst i Oslo og lavest i Østfold, målt både utfra arbeidstakerens arbeidssted og bosted.

Uføreandelen stiger litt for landet som helhet fra 10,6 prosent til 10,7 prosent av befolkningen mellom 18 og 67 år. Uføregraden totalt sett har vært relativt stabil siden 2019. I Kommune-NM måler vi uføreandel som antall uførepensjonister i prosent av bosatte i arbeidsfør alder.

Oslo, etterfulgt av Akershus, har lavest andel uføre, mens Agder, Telemark, Innlandet og Østfold alle har over 14 prosent uføre og rangerer nederst.

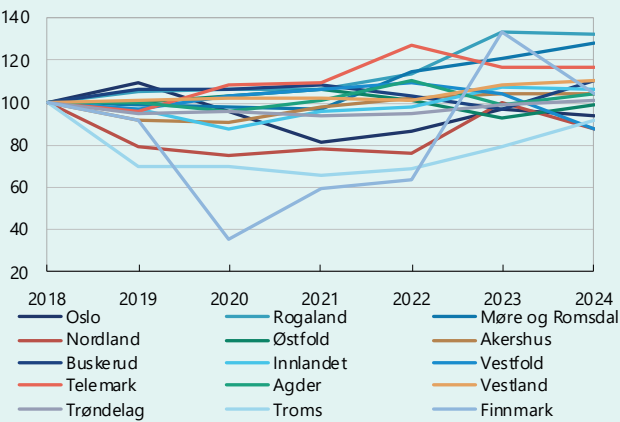
3.3. Demografi

Den demografiske sammensettingen i et fylke legger premissene for etterspørselen etter varer og tjenester, og næringslivets muligheter for å få tak i kompetanse og arbeidskraft. Befolkningsveksten og tilstrømmingen av yngre er viktige temperaturmålere på forventninger om fremtidens vekst i næringsliv og arbeidsmarkeder. Områdeindikatoren for demografi omfatter *befolkningsvekst*, andelen *unge i forhold til eldre i arbeidsstyrken* og *nettoinnflytting* mellom kommunene.

På demografiindikatorene samlet rangeres Innlandet, Nordland og Finnmark lavest. Øverst på listen finner vi Akershus, Oslo og Rogaland.

Demografi

2018=100

Kilde: Kommune-NM 2025 | NHO

Andelen unge i forhold til eldre i arbeidsstyrken er klart størst i Oslo der det er mer enn to unge per én eldre. Indikatoren måler antall personer i aldergruppen 26-35 år i prosent av personer i aldergruppen 56-65 år. Etter Oslo følger Trøndelag og Troms. Lavest er andelen i Innlandet der andelen unge utgjør under 85 prosent av de eldre i arbeidsstyrken.

Indikatoren som måler **innenlands nettoflytting** viser hvilke fylker som henter innbyggere fra andre. Akershus rangeres høyest med netto innflytting på 1,0 prosent i 2024. Deretter følger Østfold med 0,4 prosent og Rogaland med 0,2 prosent. Finnmark var fylket med størst utflytting i 2024 på -1,3 prosent. Deretter følger Nordland og i Troms, med hhv. -1,0 og -0,6.

Befolkningsveksten, målt som gjennomsnitt av siste tre år, var positiv i alle fylker i 2024. Befolkningsveksten for landet som helhet var 1,0 prosent. Befolkningsveksten var høyest i Akershus, deretter i Rogaland og i Agder. Lavest var den i Finnmark, Nordland og Innlandet.

3.4. Kompetanse

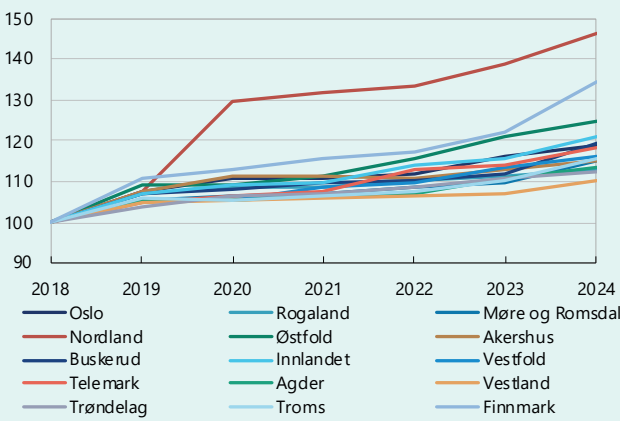
Tilgang på kvalifisert arbeidskraft er grunnleggende for næringslivet. Ulike næringer etterspør ulik kompetanse. Samtidig gir et variert jobbmarked flere muligheter og er attraktivt for etablering og tilflytting. De mest spesialiserte arbeidsmarkedene finnes i tilknytning til klynger og til de største byene. Når næringslivet tenderer å etablere seg der kompetansen finnes, forsterkes allerede sterke regioner. Områdeindikatoren for kompetanse inkluderer indikatorer for sysselsettingsandeler med *minst fire års høyere utdanning* og med *teknisk og naturvitenskapelig utdanning*, samt tilbudet av arbeidskraft med *fagprøver*.

Trøndelag rangeres høyest på kompetanse. Deretter følger Rogaland og Oslo. Nederst finner vi Innlandet, Finnmark og Troms. Alle fylker har hatt framgang på kompetanseområdet over de senere årene, og denne utviklingen fortsatte i 2024.

Kompetanseindikatorene måler antall sysselsatte med høy kompetanse (målt som høyt utdannede eller personer med bestått fagbrev) som andel av totalt antall sysselsatte.

Kompetanse

2018=100

Kilde: Kommune-NM 2025 | NHO

Oslo ligger klart på topp der 25 prosent av arbeidstakere har over **4 års høyere utdanning på universitets- eller høyskolenivå**. Akershus rangeres som nummer to med 14,9 prosent, tett etterfulgt av Troms og Trøndelag med henholdsvis 14,6 prosent og 14,2 prosent. Andelen sysselsatte med høyere utdanning økte i alle fylkene fra 2023 til 2024.

Andelen sysselsatte med teknisk og naturvitenskapelig utdanning er også høyest i Oslo, med 5,2 prosent, og i Trøndelag med 4,5 prosent. Rogaland og Vestland ligger også høyt med andeler på 4,3 prosent, noe som reflekterer etterspørselen fra næringslivet tilknyttet for eksempel olje- og gassvirksomheten og sjønæringene. Innlandet, Nordland, Troms og Finnmark kommer lavest ut med andeler på 2,5 til 2,8 prosent.

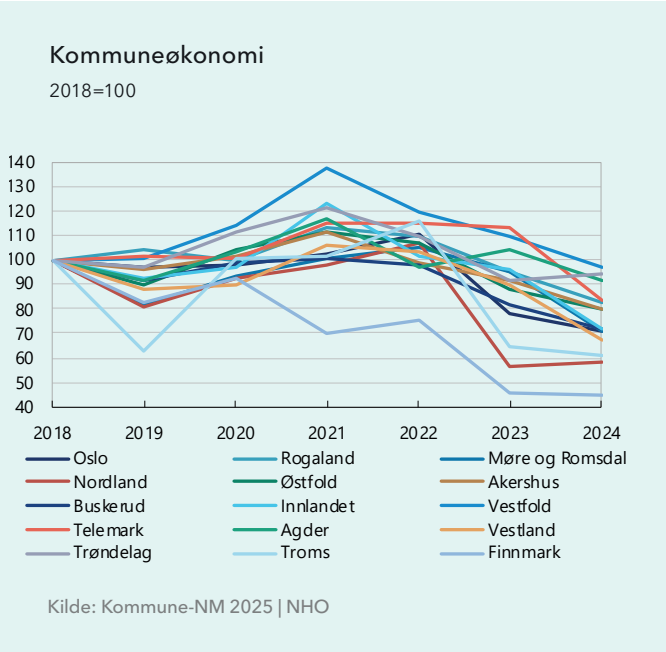
Andelen sysselsatte med **fagprøve** som høyeste utdanningsnivå er høyest i Agder med 22,0 prosent. Like bak kommer Telemark med 21,4 prosent, og Nordland og Innlandet med 21,0 prosent. Oslo kommer klart lavest med 7,3 prosent.

3.5. Kommuneøkonomien

En god og bærekraftig økonomistyring i kommunene er viktig for nasjonaløkonomien og sentralt for å kunne gi gode tjenestetilbud til befolkningen og næringslivet. Befolkningsvekst påvirker kommuneøkonomien med høyere skatteinntekter og flere til å dele på de faste utgiftene og vekst i tildelingen av midler. Budsjettene tilpasses antall innbyggere og innbyggernes demografi.

Administrasjonsutgifter måler belastningen av netto driftsutgifter til administrasjon per innbygger, og lave utgifter indikerer effektiv drift. Høy *resultatgrad*, målt som netto driftsresultat i forhold til brutto driftsinntekter, og høyt *disposisjonsfond*, målt som kommunens disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter, indikerer god økonomisk styring og stort økonomisk handlingsrom. *Aldring*, som måler andelen av befolkningen over 80 år 20 år fram i tid, indikerer den framtidige belastningen av eldrebølgen.

I årets rangering ligger Rogaland på førsteplass på kommuneøkonomi, etterfulgt av Akershus og Oslo. Lavest er Finnmark, Nordland og Troms.

Kommunenenes administrasjonsutgifter falt i et flertall av fylkene i 2024. Det kan ha sammenheng med behov for innsparinger etter at høy pris- og utgiftsvekst har

svekket kommuneregnskapene de siste årene, og at skatteinntektene har blitt lavere enn ventet. I Møre og Romsdal økte derimot administrasjonskostnadene 16,3 prosent fra 2023 til 2024. Rogaland og Telemark var fylkene der administrasjonskostnadene falt mest, med hhv. 8,7 og 8,2 prosent. Lavest administrasjonsutgifter i 2024 har Vestfold-kommunene, mens de høyeste har Finnmark-kommunene.

Resultatgraden svekket seg også i et flertall av fylkene i 2024. På landsbasis har resultatgraden svekket seg fra 0,8 prosent i 2023 til 0,4 prosent i 2024. I ti av fylkene var resultatgraden for kommunene samlet sett negativ i 2024.

Kun Nordland, Troms, Finnmark og Trøndelag hadde bedring i resultatgraden fra fjoråret. Best var resultatgraden i Rogaland og Trøndelag, mens den var svakest i Troms og Vestland.

Det økonomiske handlingsrommet, målt som kommunenes disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter, er størst i Akershus, deretter Rogaland.

Det er stort spenn mellom fylkene, der Akershus og Rogaland har disposisjonsfond på rundt 15 prosent, mens de nederste fylkene, Troms og Finnmark, har disposisjonsfond på hhv. 6,1 og 6,3 prosent i 2024.

Aldring er en indikator for forventede utgifter til omsorg i årene framover. Denne indikatoren 20 år fram i tid reflekterer framskrivninger av dagens befolkningssammensetning. Her rangerer Oslo, Akershus og Rogaland best. Sist er Nordland og Innlandet.

4. Kommuner

Kommunene som rangerer høyest i Kommune-NM ligger typisk i Østlandsområdet, langs kysten i Sør-Norge og i byområdene langs hele kysten. I tillegg gjør reiselivskommuner i indre Nordfjord og indre Sogn og vintersportområder på Østlandet det gjerne godt.

Listen over de lavest rangerte kommunene domineres av små distriktskommuner. Tallene viser dessuten en opphopning av utfordrende utviklingstrekk. Svak

utvikling på ett område sammenfaller ofte med svak utvikling på flere.

Tabellen under viser de 20 høyest og lavest rangerte kommunene i årets Kommune-NM, og endring i rangeringen fra fjoråret.

Sola rangeres høyest i 2024, og foran Oslo og Bærum. Deretter følger Trondheim, Stavanger og Austevoll.

Tabell 4.1: Høyest og lavest rangerte kommuner, 2024

De 20 høyest rangerte kommunene i 2024		De 20 lavest rangerte kommunene i 2024	
	ENDRING		ENDRING
Sola	0	Nord-Odal	8
Oslo	0	Grue	-10
Bærum	0	Våler i Innlandet	-4
Trondheim - Tråante	1	Eidskog	4
Stavanger	-1	Grane	-1
Austevoll	3	Åsnes	-10
Bergen	0	Røst	10
Klepp	-2	Gamvik	-23
Kongsberg	2	Bindal	-3
Sandnes	-2	Lødingen	-13
Ås	-1	Søndre Land	1
Vindafjord	4	Stor-Elvdal	1
Asker	2	Kvæningen	-8
Tysvær	4	Kvæfjord	1
Sogndal	-1	Guovdageaidnu - Kautokeino	-55
Time	3	Loabák - Lavangen	3
Tromsø	3	Engerdal	-3
Lier	-5	Beiarn	-8
Ålesund	-7	Gáivuotna - Kåfjord - Kaivuono	-3
Ullensaker	-3	Dyrøy	-2

Industrikommunen Kongsberg er rangert som nummer 9 i årets Kommune-NM.

Flere kommuner på listen over de 20 høyest rangerte ligger sentralt på Østlandet, som flyplasskommunen Ullensaker, Asker og Lier. Andre er gjerne større by- eller tettstedskommuner langs kysten som Tromsø og Ålesund. I tillegg til Sola og Stavanger, finner vi også Jæren-kommunene Klepp, Time og Sandnes på topp 20-listen. Utdannings- og høyteknologistedene Sogndal, Ås og nevnte Kongsberg er også å finne her.

Samtlige av de 20 lavest rangerte kommunene finner vi i de tre nordligste fylkene og i Innlandet.

4.1. Næringslivet

De 20 høyest rangerte kommunene innenfor område næringsliv kjennetegnes av kommuner i det sentrale Østlandsområdet og kommuner med stort innslag av fiskeri og petroleumsvirksomhet i Rogaland, Vestland, Møre og Romsdal og Trøndelag.

Bærum er høyest i landet på området næringsliv, med landets høyeste inntektsnivå per innbygger. I tillegg er den private sysselsettingen høy og næringslivet variert. Austevoll er nummer 2, med landets nest høyeste inntektsnivå, svært høy andel kommunale kjøp av private tjenester, høy privat sysselsetting og ingen eiendomsskatt på næringseiendom. Lier er på 3. plass, med landets nest høyeste andel privat sysselsetting. Kommunen kjøper også mye private tjenester og har ingen eiendomsskatt på næringseiendom.

Eiendomsskatten i 2024 var i gjennomsnitt 3 205 kroner regnet per sysselsatt, og for 25 kommuner lå nivået på over 30 000 kroner per sysselsatt. Det er tre færre enn i 2023, målt i 2024-kroner. Eiendomsskatten er typisk høyest i energi/kraftkommunene, med Aukra på topp med 188 000 kroner regnet per sysselsatt, deretter kommer Modalen og Eidfjord med hhv. 137 000 kroner og 129 000 kroner. 50 kommuner har ingen eiendomsskatt på næringseiendom.

Se tabell neste side...

Kommune-NM sammenstiller 20 ulike indikatorer på fem ulike områder, alt basert på statistikk fra SSB og NAV. Kommune-NM sier således ikke noe om den enkelte kommunes næringsvennlighet, ei heller hvor i Norge det er best å bo. Årets kommune-NM er basert på tall for 2024. For hver indikator rangeres kommunene fra 1 for høyest score til 357 for lavest score.

Les mer på nho.no

Tabell 4.2 Næringsliv: Høyest og lavest rangerte kommuner, 2024

De 20 høyest rangerte kommunene i 2024		De 20 lavest rangerte kommunene i 2024	
	RANGERING		RANGERING
Bærum	1	Loabák - Lavangen	338
Austevoll	2	Tydal	339
Lier	3	Utsira	340
Asker	4	Grane	341
Sola	5	Bardu	342
Oslo	6	Engerdal	343
Nittedal	7	Kvæningen	344
Herøy i Møre og Romsdal	8	Røst	345
Moskenes	9	Unjárga - Nesseby	346
Bergen	10	Nissedal	347
Giske	11	Namsskogan	348
Sandnes	12	Ulvik	349
Ullensaker	13	Kvitsøy	350
Stavanger	14	Værøy	351
Sandefjord	15	Åseral	352
Bømlo	16	Beiarn	353
Klepp	17	Eidfjord	354
Karmøy	18	Iveland	355
Kongsberg	19	Aukra	356
Vindafjord	20	Modalen	357

4.2. Arbeidsmarkedet

God tilgang til arbeidskraft er sentralt for vekst og verdiskaping, samtidig som høy deltakelse i arbeidslivet er en indikator på aktiviteten i næringslivet.

Sola rangerer høyest på arbeidsmarked, med Norges høyeste sysselsettingsandel etter arbeidssted og lav andel uføre. Deretter følger Kvitsøy, som har nest lavest sykefravær og tredje høyeste sysselsettingsandel etter arbeidssted i Norge. Sogndal er på tredje plass på arbeidsmarked, med en fjerdeplass på uføreandel (sammen med Sola og Ås), og rangerer bra også på de øvrige områdeindikatorene.

Uføreandelen ligger i gjennomsnitt på 10,7 prosent for hele landet. Søndre Land har høyest uføreandel, 23 prosent, mens Bærum har lavest med 5,4 prosent. 106 kommuner har høyere uføreandel enn 15 prosent i 2024. Det legemeldte sykefraværet var i 2024 5,8 prosent i gjennomsnitt for hele landet. Lavest sykefravær har Hjelmeland med 3,5 prosent fravær, mens Kvæfjord har høyest med 8,6 prosent. 202 kommuner hadde et sykefravær på 6 prosent eller høyere i 2024.

Tabell 4.3 Arbeidsmarked: Høyest og lavest rangerte kommuner, 2024

De 20 høyest rangerte kommunene i 2022		De 20 lavest rangerte kommunene i 2022	
	RANGERING		RANGERING
Sola	1	Kvæfjord	338
Kvitsøy	2	Nordre Land	339
Sogndal	3	Loabák - Lavangen	340
Hjelmeland	4	Leirfjord	341
Sirdal	5	Åmli	342
Bærum	6	Risør	343
Bardu	7	Våler i Innlandet	344
Austevoll	8	Gratangen	345
Oslo	9	Lødingen	346
Åseral	10	Nord-Odal	347
Vindafjord	11	Stor-Elvdal	348
Bykle	12	Åsnes	349
Aurland	13	Gjerstad	350
Sunnfjord	14	Kvæningen	351
Alvdal	15	Eidskog	352
Gol	16	Grue	353
Lesja	17	Hasvik	354
Nore og Uvdal	18	Dyrøy	355
Gloppen	19	Søndre Land	356
Tynset	20	Iveland	357

4.3. Demografien

Hovedtrekkene er at kommuner nær arbeidsmarkedene i større byer har høyest befolkningsvekst og flest unge i forhold til eldre, mens kommuner i Innlandet, Nordland og Finnmark er svakest på demografiindikatorene.

Høyest rangerer Oslo, Lørenskog og Nannestad, uendret fra i fjor. Lørenskog er kommunen med landets nest høyeste befolkningsvekst. Oslo har høyest andel unge i forhold til eldre, med 2,1 unge per én eldre. Dette er langt foran neste på listen på denne indikatoren, hvor Trondheim som nummer to har 1,6 unge per én eldre. Oslo trekkes imidlertid ned av netto utflytting. Nannestad

gjør det bra på alle indikatorene for demografi, men særlig innenfor befolkningsvekst hvor kommunen får en fjerde plass nasjonalt.

Mange kommuner har tatt imot ukrainske flyktninger de tre siste årene. Det bidrar til bedre prestasjon på demografiområdet for en del kommuner, både som følge av økt befolkningsvekst og at flyktningene i gjennomsnitt er yngre enn den eksisterende befolkningen som bidrar til bedre score på indikatoren for unge i forhold til eldre. På den andre siden vil flyktninger som flytter fra mottak og til andre kommuner bidra negativt på indikatoren for netto flytting.

Tabell 4.4 Demografi: Høyest og lavest rangerte kommuner, 2024

De 20 høyest rangerte kommunene i 2024		De 20 lavest rangerte kommunene i 2024	
	RANGERING		RANGERING
Oslo	1	Kvæfjord	338
Lørenskog	2	Våler i Innlandet	339
Nannestad	3	Hvaler	340
Frøya	4	Sør-Aurdal	341
Ullensaker	5	Rindal	342
Ås	6	Kvæningen	343
Trondheim - Tråante	7	Tjeldsund - Dielddanuorri	344
Rælingen	8	Stor-Elvdal	345
Bykle	9	Røst	346
Klepp	10	Snåsa	347
Lillestrøm	11	Sel	348
Tromsø	12	Bindal	349
Grimstad	13	Bremanger	350
Aukra	14	Solund	351
Sola	15	Vang	352
Time	16	Nesna	353
Bergen	17	Måsøy	354
Eidsvoll	18	Lødingen	355
Sandnes	19	Engerdal	356
Midt-Telemark	20	Etnedal	357

Den gjennomsnittlige *befolkningsveksten* fra 2022-2024 var 1,0 prosent på landsbasis. Dette er tre tideler høyere enn tilsvarende tre-års gjennomsnitt i fjor. 51 kommuner hadde ingen eller negativ befolkningsvekst. I fjor var tallet 81, og to år tilbake 144. Flyktninger til Norge som følge av krigen i Ukraina kan være en forklaring på hvorfor flere kommuner opplevde befolkningsvekst i 2022 og i 2023 enn i fjor. Fem kommuner hadde en befolkningsnedgang på 1 prosent eller mer. Befolkningsveksten var høyest i Norges minste kommune Utsira. Kommunen har 217 innbyggere, som innebærer at en relativt liten befolkningsendring gir store utslag i indikatoren for befolkningsvekst. Lørenskog har nest

høyest befolkningsvekst, 3,8 prosent. *Nettoinnflytting* innenlands mellom kommunene er per definisjon lik null på landsbasis. 131 kommuner hadde netto utflytting i 2024. I kåringen har tendensen vært at særlig små kommuner har hatt utflytting, men også større bykommuner som for eksempel Oslo, Tromsø, Bodø og Bergen opplevde netto utflytting i 2024.

Unge i alderen 25-34 år som andel av eldre i alderen 55-64 år i arbeidsstyrken var 113,5 prosent i 2024, 2,1 prosentpoeng lavere enn i 2023. Andelen unge er høyest i de store byene (Oslo, Trondheim, Tromsø, Bergen), og i kommuner med utdanningsinstitusjoner (Sogndal,

Ås, Alta). Oslo rangerer klart høyest med 213 prosent. Innlandskommuner og små, desentrale kommuner langs kysten dominerer blant de med høyest andel eldre i arbeidsstyrken, med andeler på henholdsvis 45 prosent på Utsira og 38,8 prosent i Hvaler.

4.4. Kompetansenivået

Kompetanseindikatorene måler antall sysselsatte med høy kompetanse (målt som høyt utdannede eller personer med bestått fagbrev) som andel av totalt antall sysselsatte. Listen over de 20 høyest rangerte innenfor kompetanseområdet domineres av kommuner med

kompetansearbeidsplasser som sentrale virksomheter (Kongsberg, Sola, Årdal, Ås, Porsgrunn), de store byområdene (Bærum, Trondheim, Stavanger, Oslo, Bergen). Kongsberg, Sola, Bærum, Trondheim og Horten rangerer høyt på begge indikatorene for høyere utdanning, men lavere på faglærte. Årdal rangeres på 1. plass for andel sysselsatte med bestått fagprøve, men gjør det også greit innenfor andel med teknisk og naturvitenskapelig utdanning. Blant de 20 lavest rangerte kommunene ligger et flertall i de nordlige fylkene. Kommunene som rangerer lavt har svært lave andeler sysselsatte med høyere utdanning, men ligger gjerne noe nærmere snittet på andel med bestått fagprøve.

Tabell 4.5 Kompetanse: Høyest og lavest rangerte kommuner, 2024

De 20 høyest rangerte kommunene i 2024		De 20 lavest rangerte kommunene i 2024	
	RANGERING		RANGERING
Kongsberg	1	Søndre Land	338
Sola	2	Aremark	339
Bærum	3	Gjerdrum	340
Trondheim - Tråante	4	Loabák - Lavangen	341
Årdal	5	Træna	342
Horten	6	Bø i Nordland	343
Tysvær	7	Hemsedal	344
Porsgrunn	8	Nesna	345
Stavanger	9	Karlsøy	346
Sunndal	10	Våler	347
Oslo	11	Storfjord - Omasvuotna - Omasvuono	348
Flatanger	12	Berlevåg	349
Ås	13	Kvæfjord	350
Bergen	14	Båtsfjord	351
Sogndal	15	Guovdageaidnu - Kautokeino	352
Sørfold	16	Hasvik	353
Tokke	17	Værøy	354
Grimstad	18	Flakstad	355
Lund	19	Moskenes	356
Verdal	20	Gamvik	357

Sysselsatte med minst *fire års høyere utdanning* som andel av sysselsatte utgjør i gjennomsnitt 14,6 prosent på landsbasis. Det er også en tydelig samvariasjon mellom befolkningsstørrelse og høyere utdanning. 44 kommuner har en andel på under 5 prosent. 10 kommuner har en andel over 15 prosent, hvor Oslo og Bærum er på topp med mer enn 24 prosent.

Andelen med *teknisk og naturvitenskapelig utdanning* er også positivt korrelert med kommunestørrelse, men i noe mindre grad enn høyere utdanning. Gjennomsnittet er 4,1 prosent. Andelen er høyest i Kongsberg med 10,4 prosent, deretter kommer Horten med 8,2 prosent og Bærum med 7,2 prosent.

For *fagprøveutdanning* er det en negativ sammenheng mellom befolkningsstørrelse og utdanningsnivå. Det vil si at mindre kommuner har relativt større innslag av sysselsatte med fagbrev enn større kommuner. Gjennomsnittet for befolkningen som hele er på 16,6 prosent. Årdal har en andel på hele 35,6 prosent, deretter følger Sørfold, Kvitsøy, Åfjord, Sunndal, Sokndal, Verdal og Meløy, som alle har andeler over 32 prosent.

4.5. Kommuneøkonomien

Kommunene som gjør det best innenfor kommuneøkonomi har gjennomgående større befolkning enn kommunene som gjør det svakest. Gjennomsnittlig befolkningsstørrelse blant topp 20 er 61 000 innbyggere (26 000 utenom Oslo). Blant de 20 svakeste kommunene er gjennomsnittlig befolkningsstørrelse 1600 innbyggere. Aukra kommer best ut i kategorien med landets sterkeste resultatgrad og størrelse på disposisjonsfond relativt til brutto driftsinntekter. Samtidig har kommunen høye administrasjonsutgifter per innbygger. Tønsberg har landets laveste administrasjonsutgifter, mens Bykle og Utsira har høyest. Kautokeino leverte ikke KOSTRA-tall til SSB innen fristen og er derfor rangert helt nederst i

denne indikatoren. Ullensaker, Nannestad og Oslo skiller seg positivt ut med en mindre aldrende befolkning, mens Høyanger, Bindal og Røyrvik har større relativ aldring i befolkningen.

Gjennomsnittlig *resultatgrad* for kommunene er negativ, -0,4 prosent i 2024. Dette er lavere enn i 2023 da den var 0,8 prosent. Nesten 3 av 5 kommuner har negativt driftsresultat i 2024. Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi anbefaler at nivået på resultatgraden for kommuner utgjør 1,75 prosent over tid. Toppllasseringene på denne indikatoren domineres av kraft- og oppdrettskommuner, hvor Aukra, Lurøy og Frøya har høyest resultatgrad nasjonalt. Leka og Moskenes har svakest resultatgrad i 2024, henholdsvis -15,1 prosent og -19,4 prosent. Kautokeino leverte ikke KOSTRA-tall til SSB innen fristen og er derfor rangert helt nederst i denne indikatoren.

Økonomisk handlingsrom måles som disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter. Disposisjonsfond bygges opp med ubrukte driftsmidler fra tidligere år. Ved sviktende inntekter og/eller økte utgifter kan kommunene trekke på disposisjonsfond for å saldere med et ikke-negativt driftsresultat. Indikatoren er i gjennomsnitt 11,3 prosent på landsbasis. 28 kommuner har rapportert disposisjonsfond mindre enn 1 prosent av brutto driftsinntekter. Kommuner med små disposisjonsfond har mindre handlingsrom til å håndtere sviktende skatteinntekter og økte utgifter. Kommunene med lavest disposisjonsfond er Røros og Hareid. Kautokeino leverte ikke KOSTRA-tall til SSB innen fristen og er derfor rangert helt nederst i denne indikatoren.

Aldring er et anslag på befolkningen over 80 år tjue år fram i tid, og indikerer framtidige utgifter som følge av at en større andel er eldre. Ifølge SSBs befolkningsframskrivinger forventes det at befolkningen over 80 år

vil utgjøre i gjennomsnitt 11,7 prosent av befolkningen i yrkesaktiv alder i 2044. Andelen er økende over tid. For mange kommuner anslås andelen vesentlig større, for 24 kommuner mer enn 20 prosent. Rogalandskommuner

og sentrale østlandskommuner scorer best på denne indikatoren. Små og mindre sentrale kommuner scorer generelt svakere.

Tabell 4.6 Kommuneøkonomi: Høyest og lavest rangerte kommuner, 2024

De 20 høyest rangerte kommunene i 2024		De 20 lavest rangerte kommunene i 2024	
	RANGERING		RANGERING
Aukra	1	Utsira	338
Frøya	2	Os	339
Klepp	3	Tokke	340
Lurøy	4	Lom	341
Tysvær	5	Dønna	342
Trondheim - Tråante	6	Grane	343
Våler	7	Skjåk	344
Nannestad	8	Gáivuotna - Kåfjord - Kaivuono	345
Suldal	9	Nesbyen	346
Iveland	10	Røst	347
Ullensaker	11	Vega	348
Oslo	12	Bø i Nordland	349
Ås	13	Vevelstad	350
Sauda	14	Lierne	351
Hå	15	Dyrøy	352
Lørenskog	16	Vanylven	353
Nærøysund	17	Moskenes	354
Sola	18	Leka	355
Nes	19	Røyrvik	356
Ål	20	Guovdageaidnu - Kautokeino	357

4.6. Endringer i kommunenes rangeringer over tid

Tabellen under viser de 20 høyest og lavest rangerte kommunene i årets Kommune-NM, med deres endringer

i rangeringen fra 2018. Det er relativt stabilt i toppen. Vindafjord er kommunen i toppen som har klatret mest, med 13 plasser de siste syv årene.

Tabell 4.7 Endringer i rangeringer 2018-2024

De 20 høyest rangerte kommunene i 2024		De 20 lavest rangerte kommunene i 2024	
	ENDRINGER		ENDRINGER
Sola	0	Nord-Odal	9
Oslo	0	Grue	-2
Bærum	0	Våler i Innlandet	2
Trondheim - Tråante	2	Eidskog	3
Stavanger	3	Grane	-50
Austevoll	-2	Åsnes	-19
Bergen	0	Røst	-19
Klepp	7	Gamvik	-35
Kongsberg	3	Bindal	3
Sandnes	-1	Lødingen	-12
Ås	-1	Søndre Land	-12
Vindafjord	13	Stor-Elvdal	-10
Asker	4	Kvænangen	-23
Tysvær	12	Kvæfjord	2
Sogndal	-4	Guovdageaidnu - Kautokeino	-96
Time	5	Loabák - Lavangen	4
Tromsø	-4	Engerdal	-24
Lier	-4	Beiarn	0
Ålesund	0	Gáivuotna - Kåfjord - Kaivuono	-10
Ullensaker	-15	Dyrøy	-1

Tabellen under viser kommunene med størst fremgang og tilbakegang på totalindikatoren siden 2018. Tabellen viser prosentvis endring i totalindikatoren og områdeindikatorene fra 2018 til 2024, rangert blant alle kommuner. Det er et flertall av små kommuner i listen. Listen over de lavest rangerte kommunene er ofte dominert av kommuner med få bosatte, og det skal ofte

relativt sett mindre endringer til i arbeidsmarked og demografi for å få større utslag i totalrangeringen for småkommuner enn for større kommuner. Eksempelvis vil innflytting av et gitt antall personer til en kommune gjøre større prosentvist utslag for små kommuner enn for større. Dersom innflytterne også har høyere utdanning vil indikatorene innenfor kompetanse i tillegg kunne

endres betydelig. Tilsvarende vil rangeringen kunne falle betydelig hvis små kommuner opplever utflytting. Blant de 20 kommunene med størst fremgang/tilbake-

gang er gjennomsnittlig befolkningsstørrelse under 2100 innbyggere. Kun to kommuner, Nissedal og Midtre Gauldal, har flere enn 5000 innbyggere.

Tabell 4.8 Prosentvis endring siden 2018, alle kommuner

Alle kommuner							
	TOTAL	Næringsliv	Arbeidsmarked	Demografi	Kompetanse	Kommune-økonomi	TOTAL
Mest fremgang	Prosentvis endring siden 2018						Rang 2024
Evenes	23.7	5.1	50.9	17.9	64.2	13.0	173
Kvitsøy	13.2	19.3	8.0	44.7	12.2	-2.8	48
Fedje	13.0	34.5	-8.2	17.0	31.9	10.2	278
Aukra	12.4	5.9	6.5	16.2	10.5	20.7	22
Andøy	11.8	10.8	14.0	14.3	34.0	-1.5	148
Vevelstad	11.6	16.9	21.4	10.8	47.3	-24.6	293
Hamarøy	11.0	20.4	-5.5	30.7	27.8	-0.7	238
Utsira	10.3	12.3	5.2	64.2	8.3	-19.2	258
Tydal	9.5	1.3	-5.1	43.9	13.7	26.1	248
Valle	9.1	-0.8	1.9	66.1	9.9	1.7	168

Mest tilbakegang	Prosentvis endring siden 2018						Rang 2024
Guovdageaidnu - Kautokeino	-14.8	-6.7	3.5	-2.5	26.2	-74.7	352
Nissedal	-8.9	-7.1	-19.9	5.8	7.3	-13.0	314
Grane	-7.6	-0.4	-7.7	-18.1	56.8	-26.9	342
Måsøy	-7.3	1.4	-3.4	-24.1	17.2	-17.5	315
Gamvik	-7.3	8.1	-15.5	-15.3	23.5	-16.9	345
Etnedal	-7.2	6.9	-27.8	-18.0	44.5	-6.7	327
Berlevåg	-6.9	0.3	-24.7	0.8	12.0	1.9	313
Åmli	-6.7	2.5	-22.2	-9.1	18.7	-8.5	325
Midtre Gauldal	-6.4	-0.2	-16.2	-3.8	23.0	-14.8	179
Gjerdrum	-6.4	1.8	-10.4	-10.3	4.3	-12.3	79

Blant store kommuner med mer enn 10 000 innbyggere, har Holmestrand i Vestfold størst fremgang mellom 2018 og 2024. Det er særlig fremgang innenfor arbeidsmarked og kompetanse som har bidratt til

dette. Ullensaker er kommunen med størst tilbakegang i kategorien for store kommuner, særlig som følge av tilbakegang innenfor arbeidsmarked, demografi og kompetanse.

Tabell 4.9 Prosentvis endring siden 2018, kommuner med > 10 000 innbyggere

> 10 000 innbyggere							
	TOTAL	Næringsliv	Arbeids- marked	Demografi	Kompetanse	Kommune- økonomi	TOTAL
Mest fremgang	Prosentvis endring siden 2018						Rang 2024
Holmestrand	7.2	4.8	21.7	-2.5	13.5	2.3	114
Narvik	7.0	19.6	6.8	4.6	10.1	-9.4	219
Færder	5.1	0.0	28.1	0.2	0.3	-4.2	234
Notodden	4.7	5.1	4.5	2.9	25.8	-4.2	229
Kvinnherad	4.6	6.5	2.1	7.1	7.1	2.3	112
Tysvær	4.4	7.8	3.9	4.3	12.0	-3.7	14
Eigersund	3.8	1.2	1.5	10.2	21.9	-2.3	52
Senja	3.6	3.8	4.4	2.6	16.7	-2.5	190
Kristiansund	3.5	2.3	4.4	7.7	12.1	-3.5	152
Ullensvang	3.3	6.5	2.0	10.6	6.7	-6.9	123

Mest tilbakegang	Prosentvis endring siden 2018						Rang 2024
Ullensaker	-5.8	-3.2	-9.4	-10.8	10.3	-3.9	20
Nesodden	-2.9	1.5	-5.7	-3.7	3.1	-7.2	138
Lillesand	-2.9	4.0	-8.8	0.0	8.5	-12.8	120
Aurskog-Høland	-2.8	0.7	-8.2	-5.4	19.4	-6.2	222
Nittedal	-2.8	3.4	-4.9	-8.1	10.5	-9.5	25
Stjørdal	-2.7	-0.2	-5.1	-3.0	7.7	-8.6	92
Nannestad	-2.7	2.9	-7.2	-4.1	17.7	-8.7	50
Ringsaker	-2.6	2.0	-5.0	-2.9	11.8	-11.6	116
Eidsvoll	-2.5	-1.8	-4.7	0.3	13.2	-8.0	121
Askøy	-2.4	0.8	-3.5	-7.8	14.3	-8.4	83

Ser vi på mellomstore kommuner med innbyggere mellom 5 000 og 10 000, ligger flertallet av de med størst fremgang i Trøndelag, Møre og Romsdal og i Innlandet, hvor hvert av fylkene har to kommuner på listen. Tinn er den mellomstore kommunen med størst fremgang, som særlig kommer på området for kompetanse. Blant de ti

kommunene med størst tilbakegang ligger fire av dem i Innlandet. Midtre Gauldal i Trøndelag er kommunen med størst tilbakegang blant de mellomstore kommunene, med særlig stor tilbakegang innenfor kompetanse og arbeidsmarked. Kommunen rangeres totalt på en 179. plass i årets kåring, 109 plasser ned fra 2018.

Tabell 4.10 Prosentvis endring siden 2018, kommuner med mellom 5 000 og 10 000 innbyggere

Mellom 5 000 og 10 000 innbyggere							
	TOTAL	Næringsliv	Arbeids- marked	Demografi	Kompetanse	Kommune- økonomi	TOTAL
Mest fremgang	Prosentvis endring siden 2018						Rang 2024
Tinn	5.5	4.8	-2.3	8.5	25.3	6.9	243
Nord-Fron	5.3	3.7	10.2	-5.9	14.0	6.0	217
Herøy i Møre og Romsdal	5.2	7.9	8.0	5.6	17.6	-9.3	73
Heim	5.1	15.7	-3.9	1.9	10.1	3.7	161
Vindafjord	4.4	4.2	1.4	8.4	15.6	1.0	12
Haram	3.1	2.9	8.1	-5.5	8.8	-3.7	62
Vadsø	2.7	7.4	0.4	20.7	14.6	-18.2	187
Alstahaug	2.7	3.7	6.1	7.1	8.1	-10.3	127
Frøya	2.7	-2.9	0.3	5.7	18.5	5.0	21
Løten	2.6	7.3	1.0	3.7	10.4	-5.3	227

Mest tilbakegang	Prosentvis endring siden 2018						Rang 2024
Midtre Gauldal	-6.4	-0.2	-16.2	-3.8	23.0	-14.8	179
Gjerdrum	-6.4	1.8	-10.4	-10.3	4.3	-12.3	79
Skaun	-5.9	3.0	-6.7	-16.1	12.1	-13.2	216
Årdal	-5.2	-5.6	-5.4	4.8	7.7	-22.5	162
Sveio	-5.0	-4.4	-5.1	-7.0	10.7	-10.5	203
Nord-Aurdal	-4.6	-2.7	-10.1	1.2	19.0	-13.2	196
Trysil	-4.2	1.2	-8.3	-6.3	14.0	-12.5	288
Øyer	-4.1	1.7	-9.8	-5.1	12.9	-10.3	225
Austevoll	-3.9	-11.5	-1.7	2.0	4.9	-2.1	6
Søndre Land	-3.8	3.0	-22.6	8.4	15.8	-8.3	348

Vedlegg 1.

Beregningsmetode og datagrunnlag

V1.1 Sammenlignbarhet med tidligere kåringer

Indikatorsettet har blitt utvidet med én ny indikator sammenlignet med fjorårets kåring. I tillegg til å måle sysselsetting etter arbeidssted, er også sysselsetting etter bosted tatt inn. Mange arbeidsregioner går på tvers av kommunene, og det kan være tilfeldigheter som påvirker hvor man bosetter seg. Ved å inkludere sysselsetting etter bosted synliggjøres også sysselsettingsgraden i typiske utpendlerkommuner. At sysselsettingsgraden blant de bosatte er høy innebærer at en stor andel av innbyggerne er en del av arbeidsmarkedet, som bedrer næringslivets tilgang på arbeidskraft. Indikatoren supplerer indikatoren for sysselsettingsgrad etter arbeidssted, hvor særlig innpendlerkommuner kommer godt ut, mens utpendlerkommunene kommer tilsvarende dårlig ut.

Indikatoren for kommunal betalingsevne er tatt ut i årets kåring og erstattet med en ny indikator for økonomisk handlingsrom. Denne er definert som disposisjonsfond relativt til brutto driftsinntekter. Ved sviktende inntekter er det størrelsen på disposisjonsfondet som avgjør det økonomiske handlingsrommet.

Nye indikatorer er tilbakeregnet for hele historikken tilbake til 2018 og kan påvirke historiske rangeringer.

For størrelser målt i faste priser er prisdeflatoren endret til å regne om til 2024-priser.

SSB reviderer datamaterialet på enkelte størrelser. Dette kan medføre noe avvik mellom indikatorverdiene i årets og fjorårets publisering. Normalt vil ikke slike revisjoner være store, men kan likevel gi utslag på rangeringene i Kommune-NM.

På enkelte indikatorer hentes tallgrunnlaget fra andre tabeller hos SSB enn tidligere.

Fra og med 2024 er Haram kommune skilt ut fra Ålesund kommune. Haram kommune er inkludert i årets kåring, men er utelatt i de historiske tallene på grunn av brudd i seriene. Enkelte historiske tall for Ålesund er manuelt beregnet for å utelate effekten av kommune-oppsplittingen.

Fylkestall med den nye fylkesstrukturen gjeldende fra 2024 er beregnet historisk ved å summere og/ eller gjennomsnittsberegne kommunale tall.

Kautokeino leverte ikke KOSTRA-tall for 2024 til SSB innen årets frist. For indikatorer som gjør bruk av kommunale regnskapstall er Kautokeino derfor rangert sist i årets kåring. Dette gjelder indikatorene Kommunale kjøp av private tjenester, Kommunale administrasjonsutgifter, Resultatgrad og Disposisjonsfond.

V1.2 Beregningsmetode

Kommune-NM beregnes slik at en kan sammenligne kommunene og fylkene prestasjon over tid, etter samme prinsipp som FNs Human Development Index for sammenligninger mellom land og over tid. På denne måten kan en vurdere for eksempel en kommunes tilstand i dag med en annen kommune i et annet år, ikke bare for enkeltindikatorene, men også for område-indikatorene og totalindikatoren.

Totalindikatoren, som er grunnlag for rangeringen i Kommune-NM, fremkommer som et gjennomsnitt av den indekserte verdien for hver enkelt indikator som inngår.

Enkeltindikator

For hver enkeltindikator sorteres kommunene fra beste verdi til laveste verdi. Og rangeres kommunene 1-357.

Hovedindikator og områdeindikator

For hver indikator I^j_{nt} indekseres kommune n i år t i en skalert verdi mellom 0-1 etter følgende beregnings-formel,

$$(1) \frac{I^j_{nt} - V_{min}^j}{V_{max}^j - V_{min}^j}$$

der V_{nt}^j er observert verdi og V_{min} og V_{max} er hhv laveste og høyeste observerte verdi i paneldatasettet for indikator j . For indikatorer der høyere verdi tolkes som negativ utvikling gir en svakere indikator (som arbeidsledighet), trekkes observert verdi fra maxverdi over brøkstreken.

De fem områdeindeksene for hver kommune og år beregnes som gjennomsnittet av indeksene for de enkelte indikatorene (1) innenfor hvert område. Områdene og de tilhørende enkeltindikatorene er beskrevet tidligere i rapporten.

Hovedindikatoren beregnes som gjennomsnittet av indeksene for enkeltindikatorene.

Dette danner grunnlaget for rangering av henholdsvis områdeindikatorer og hovedindikatoren for hvert år fra 1-357, samtidig som vi kan sammenligne nivå på områdeindikatorene mellom kommuner og fylker over år, se figurer i fylkesgjennomgangen som eksempel.

Design: NHO Design | Foto: Shutterstock, Adobe Stock, Getty Image

Les mer på nho.no